T093 ATĐ 5 (42) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q136-Đại Chủng Uẩn-Luận về Cụ Kiến

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 136 655

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA QUYEÅN 136

LUAÄN VEÀ CUÏ KIEÁN (Phaàn 3)

Hoûi: Taâm thuoäc phaàn Khôûi-Truù-Dieät laø noùi veà phaùp naøo? Ñaùp: Do taêng ngöõ naøy maø hieån baøy veà Saùt-na, Laïp-phöôïc, Maâu- hoâ-laät-ña. Hoûi: Ñieàu naøy thuaän theo tröôùc noùi veà nöûa thaùng... Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Saùt-na... tích laïi thaønh ngaøy ñeâm, ngaøy ñeâm tích laïi thaønh nöûa thaùng-moät thaùng..., nöûa thaùng-moät thaùng... tích laïi thaønh kieáp. Vì sao tröôùc noùi veà thoâ, sau noùi ñeán teá? Ñaùp: Bôûi vì ñoù laø yù cuûa ngöôøi soaïn luaän muoán nhö vaäy, cho ñeán noùi roäng ra. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: A-tyø-ñaït-ma neân duøng töôùng ñeå mong caàu chöù khoâng duøng tröôùc-sau, nhöng khoâng traùi vôùi phaùp töôùng, tuøy theo caùch noùi khoâng coù gì sai. Coù Sö khaùc noùi: Trong phaàn luaän naøy tröôùc noùi veà thoâ-sau noùi ñeán teá, bôûi vì khieán cho nhöõng ngöôøi hoïc daàn daàn tieán vaøo. Trong naøy, phaàn Khôûi goïi laø Sinh, phaàn Truù goïi laø Laõo, phaàn Dieät goïi laø Voâ thöôøng. Phaùp höõu vi coù ba phaïm vi nhö nhau (phaàn teà), ñoù laø Thôøi-Saéc-Danh. Thôøi ít nhaát, ñoù laø moät Saùt-na. Saéc ít nhaát, ñoù laø moät Cöïc-vi. Danh ít nhaát, ñoù laø döïa vaøo moät chöõ. Tích tuï nhö vaäy ñeå laøm cho phaïm vi nhö nhau nhieàu daàn leân. Phaïm vi nhö nhau, nhö chöông Taïp Uaån ñaõ noùi. Hoûi: Möùc löôïng Saùt-na aáy laøm sao coù theå bieát? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Luaän Thi Thieát noùi: "Nhö luùc ngöôøi nöõ ñöùng tuoåi deät tô luïa, giuõ loâng mòn khoâng daøi-khoâng ngaén, nhö vaäy noùi laø möùc löôïng Ñaùt-saùt-na. Ngöôøi aáy khoâng caàn phaûi noùi sôïi tô ngaén hay daøi, chæ noùi loâng tô töø trong ngoùn tay ñöa ra, tuøy theo möùc löôïng ñaõ ñöa ra laø Ñaùt-saùt-na."

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 136 656 Hoûi: Tröôùc hoûi veà Saùt-na, vì sao laïi daãn luaän Thi Thieát noùi ñeán

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 136 657

möùc löôïng Ñaùt-saùt-na? Ñaùp: Trong naøy neâu ra thoâ ñeå hieån baøy cho teá, bôûi vì teá khoù bieát cho neân khoâng coù theå hieån baøy. Nghóa laø moät traêm hai möôi Saùt-na thaønh moät Ñaùt-saùt-na, saùu möôi Ñaùt-saùt-na thaønh moät Laïp-phöôïc, ñôn vò naøy coù baûy ngaøn hai traêm Saùt-na. Ba möôi Laïp-phöôïc thaønh moät Maâu-hoâ-laät-ña, ñôn vò naøy coù hai traêm möôøi saùu ngaøn Saùt-na. Ba möôi Maâu-hoâ-laät-ña thaønh moät ngaøy ñeâm, ñôn vò naøy coù thieáu ñi hai möôi, khoâng troøn soá saùu möôi laêm traêm ngaøn Saùt-na. Thaân naêm uaån naøy trong moät ngaøy moät ñeâm, traûi qua voâ thöôøng sinh dieät vôùi soá löôïng nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Ñaây laø thoâ chöù khoâng phaûi laø möùc löôïng Saùt-na, nhö nghóa cuûa toâi thì nhö khoaûng thôøi gian baät ngoùn tay cuûa traùng só traûi qua saùu möôi boán Saùt-na. Coù ngöôøi noùi: Khoâng phaûi nhö vaäy, nhö nghóa cuûa toâi thì nhö hai ngöôøi khoûe maïnh keùo ñöùt raát nhieàu sôïi tô mòn Ca-thi, tuøy theo bao nhieâu sôïi tô mòn ñöùt lìa thì traûi qua baáy nhieâu Saùt-na. Coù ngöôøi noùi: Khoâng phaûi nhö vaäy, nhö nghóa cuûa toâi thì nhö hai ngöôøi khoûe maïnh naém giöõ raát nhieàu sôïi tô mòn Ca-thi, coù moät traùng só duøng traêm löôõi dao luyeän cöùng cuûa nöôùc Chí-na nhanh choùng maø caét ñöùt, tuøy theo bao nhieâu sôïi tô mòn ñöùt lìa thì traûi qua baáy nhieâu Saùt-na. Coù ngöôøi noùi: Vaãn coøn thoâ chöù khoâng phaûi laø möùc löôïng Saùt-na, möùc löôïng Saùt-na thaät söï thì Ñöùc Theá Toân khoâng noùi ñeán, vì sao bieát nhö vaäy? Bôûi vì nhö trong kinh noùi: “Coù moät Tyø kheo ñi ñeán nôi Ñöùc Phaät, ñaûnh leã döôùi hai chaân Ñöùc Phaät roài luøi veà ñöùng ôû moät phía, thöa vôùi Ñöùc Theá Toân raèng: Haønh cuûa Thoï (thoï maïng) sinh dieät nhanh choùng nhö theá naøo? Ñöùc Phaät noùi: Ta coù theå noùi ra ñieàu aáy, nhöng oâng khoâng coù theå bieát ñöôïc. Tyø kheo thöa raèng: Coù theå coù thí duï ñeå coù theå bieåu hieän roõ raøng hay khoâng? Ñöùc Phaät noùi: Coù, nay Ta seõ noùi cho oâng bieát, ví nhö boán ngöôøi coù sôû tröôøng veà baén cung, taát caû ñeàu caàm cung teân, xoay löng ñöùng töïa vaøo nhau saép baén veà boán phía, coù moät ngöôøi nhanh choùng ñi ñeán noùi raèng: Baây giôø caùc oâng coù theå cuøng moät luùc phoùng teân, toâi coù theå ñoùn laáy taát caû, khieán cho taát caû khoâng rôi xuoáng ñaát, yù oâng nghó theá naøo, ñieàu naøy nhanh choùng hay khoâng? Tyø kheo thöa vôùi Ñöùc Phaät: Raát nhanh, thöa Ñöùc Theá Toân! Ñöùc Phaät noùi: Ngöôøi aáy nhanh choùng khoâng baèng Döôïc-xoa ñi treân maët ñaát, Döôïc-xoa ñi treân maët ñaát nhanh choùng khoâng baèng Döôïc-xoa ñi giöõa hö khoâng, Döôïc-xoa ñi giöõa hö khoâng nhanh choùng khoâng baèng trôøi Töù Ñaïi Vöông Chuùng, trôøi aáy nhanh choùng khoâng baèng maët trôøi-maët traêng, maët trôøi-maët traêng nhanh choùng khoâng baèng Thieân töû Kieân Haønh, ñaây laø vò trôøi höôùng daãn chæ

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 136 658

ñöôøng cho chuyeân xe maët trôøi-maët traêng. Chö Thieân nhö vaäy laàn löôït xoay chuyeån nhanh choùng, Haønh cuûa Thoï sinh dieät nhanh choùng hôn theá, löu chuyeån trong töøng Saùt-na khoâng coù taïm döøng.” Vì vaäy cho neân bieát Ñöùc Theá Toân khoâng noùi ñeán möùc löôïng Saùt- na thaät söï. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân khoâng noùi cho ngöôøi khaùc bieát veà möùc löôïng Saùt-na thaät söï? Ñaùp:

Bôûi vì khoâng coù höõu tình naøo coù theå bieát ñöôïc ñieàu aáy. Hoûi: Leõ naøo Xaù-lôïi-töû cuõng khoâng bieát hay sao? Ñaùp: Vò aáy tuy coù theå bieát ñöôïc nhöng maø khoâng coù taùc duïng ñoái vôùi vò aáy, cho neân khoâng noùi ñeán, bôûi vì Ñöùc Phaät khoâng bao giôø thuyeát phaùp troáng khoâng. Moät naêm coù möôøi hai thaùng, ngaøy ñeâm taêng giaûm toùm löôïc laøm thaønh hai Thôøi, bôûi vì giaûm vaø taêng ñeàu coù saùu thaùng. Nhöng ngaøy vaø ñeâm taêng giaûm traùi ngöôïc nhau, tuy ñeàu laø hai Thôøi maø khoâng coù boán phaàn vò. Ngaøy ñeâm taêng giaûm ñeàu coù moät Laïp-phöôïc, thaùng thì ñeàu coù moät Maâu-hoâ-laät-ña. Ba möôi Maâu-hoâ-laät-ña thaønh moät ngaøy ñeâm, ôû trong ngaøy ñeâm nhieàu ít coù boán loaïi khoâng gioáng nhau, phaàn vò taêng leân daøi nhaát khoâng quaù möôøi taùm, phaàn vò giaûm xuoáng ngaén nhaát chæ coù möôøi hai, phaàn vò ngaøy ñeâm döøng laïi ñeàu coù möôøi laêm. Nghóa laø ngaøy thöù taùm thuoäc nöûa saùng(baïch baùn) cuûa thaùng Yeát-laät-ñeå-ca (thaùng 1), ngaøy ñeâm ñeàu coù möôøi laêm Maâu-hoâ-laät-ña, töø ñaây veà sau ngaøy giaûm- ñeâm taêng ñeàu moät Laïp-phöôïc. Ñeán ngaøy thöù taùm thuoäc nöûa saùng cuûa thaùng Maït-giaø-thæ-la (thaùng 2), ñeâm coù möôøi saùu Maâu-hoâ-laät-ña, ngaøy coù möôøi boán. Ñeán ngaøy thöù taùm thuoäc nöûa saùng cuûa thaùng Baùo-sa (thaùng 3), ñeâm coù möôøi baûy, ngaøy coù möôøi ba. Ñeán ngaøy thöù taùm thuoäc nöûa saùng cuûa thaùng Ma-giaø (thaùng 4), ñeâm coù möôøi taùm, ngaøy coù möôøi hai, töø ñaây veà sau ñeâm giaûm-ngaøy taêng ñeàu moät Laïp-phöôïc. Ñeán ngaøy thöù taùm thuoäc nöûa saùng cuûa thaùng Pha-laëc-luõ-na (thaùng 5), ñeâm coù möôøi baûy, ngaøy coù möôøi ba. Ñeán ngaøy thöù taùm thuoäc nöûa saùng cuûa thaùng Cheá-ñaùt-la (thaùng 6), ñeâm coù möôøi saùu, ngaøy coù möôøi boán. Ñeán ngaøy thöù taùm thuoäc nöûa saùng cuûa thaùng Pheä-xaù-khö (thaùng7), ngaøy-ñeâm ñeàu coù möôøi laêm, töø ñaây veà sau ñeâm giaûm-ngaøy taêng ñeàu moät Laïp-phöôïc. Ñeán ngaøy thöù taùm thuoäc nöûa saùng cuûa thaùng Theä-saét-tró (thaùng 8), ñeâm coù möôøi boán, ngaøy coù möôøi saùu. Ñeán ngaøy thöù taùm thuoäc nöûa saùng cuûa thaùng A-sa-ñoà (thaùng 9), ñeâm coù möôøi ba, ngaøy coù möôøi baûy. Ñeán ngaøy thöù taùm thuoäc nöûa saùng cuûa thaùng Thaát-la-phieät-noa (thaùng 10), ñeâm coù möôøi hai, ngaøy coù möôøi taùm, töø ñaây veà sau ngaøy giaûm-ñeâm taêng ñeàu

moät Laïp-phöôïc. Ñeán ngaøy thöù taùm thuoäc nöûa saùng cuûa thaùng Baø-ñaït-la-baùt-ñaø (thaùng 11), ñeâm coù möôøi ba, ngaøy coù möôøi baûy. Ñeán ngaøy thöù taùm thuoäc nöûa saùng cuûa thaùng A-thaáp-phöôïc-döõu-xaø (thaùng 12), ñeâm coù möôøi boán, ngaøy coù möôøi saùu. Nhö vaäy laïi ñeán ngaøy thöù taùm thuoäc nöûa saùng cuûa thaùng Yeát-laät-ñeå-ca (thaùng 1), ngaøy - ñeâm döøng laïi baèng nhau, ñaây goïi laø noùi toùm löôïc veà phaïm vi nhö nhau cuûa Thôøi. Hoûi: Möùc löôïng Cöïc-vi aáy laïi laøm sao bieát ñöôïc? Ñaùp: Neân bieát Cöïc-vi laø saéc nhoû nhaát, khoâng coù theå caét ñöùt-phaù hoaïi-xuyeân qua, khoâng coù theå laáy boû-ñi laïi-naém keùo, khoâng phaûi laø daøi-khoâng phaûi laø ngaén, khoâng phaûi laø vuoâng-khoâng phaûi laø troøn, khoâng phaûi laø thaúng-khoâng phaûi laø cong, khoâng phaûi laø cao-khoâng phaûi laø thaáp, khoâng coù phaàn nhoû, khoâng coù

theå phaân tích, khoâng coù theå nhìn thaáy, khoâng coù theå nghe thaáy, khoâng coù theå ngöûi neám, khoâng coù theå sôø moù, cho neân noùi Cöïc-vi laø saéc nhoû nhaát. Baûy Cöïc-vi naøy thaønh moät Vi traàn, laø saéc vi teá nhaát trong saéc do Nhaõn-Nhaõn thöùc ñaõ giöõ laáy, saéc naøy chæ coù ba loaïi maét nhìn thaáy: 1. Maét cuûa chö Thieân. 2. Maét cuûa Chuyeån Luaân Vöông. 3. Maét cuûa Boà-taùt truù trong thaân cuoái cuøng. Baûy Vi traàn thaønh moät Ñoàng traàn. Coù ngöôøi noùi: Baûy Vi traàn thaønh moät Thuûy traàn, baûy Ñoàng traàn thaønh moät Thuûy traàn. Coù ngöôøi noùi: Baûy Vi traàn thaønh moät Ñoàng traàn, baûy Thuûy traàn thaønh moät Thoá haøo (loâng thoû) traàn. Coù ngöôøi noùi: Baûy Ñoàng traàn thaønh moät Thoá haøo traàn, baûy Thoá haøo traàn thaønh moät Döông mao (loâng deâ) traàn, baûy Döông mao traàn thaønh moät Ngöu mao (loâng traâu) traàn, baûy Ngöu mao traàn thaønh moät Höôùng du traàn, baûy Höôùng du traàn thaønh moät Kæ (tröùng raän), baûy Kæ thaønh moät Saét (con raän), baûy Saét thaønh moät Quaûng maïch (haït luùa), baûy Quaûng maïch thaønh moät ñoát ngoùn tay, hai möôi boán ñoát ngoùn tay thaønh moät khuyûu tay, boán khuyûu tay laø moät Cung (5 thöôùc), caùch thoân naêm traêm Cung goïi laø choán A-luyeän-nhaõ, töø ñaây trôû ñi goïi laø nôi Bieân vieãn (xa xoâi heûo laùnh), töùc laø naêm traêm Cung thaønh moät Caâu-loâ-xaù cuûa nöôùc Ma-kieät-ñaø, thaønh nöûa Caâu-loâ-xaù cuûa phöông Baéc. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì nöôùc Ma-kieät-ñaø ñaát ñai baèng phaúng, caùch thoân tuy gaàn maø khoâng nghe tieáng; phöông Baéc cao thaáp tuy xa maø vaãn coøn nghe tieáng vang ñeán, vì vaäy Caâu-loâ-xaù cuûa phöông Baéc lôùn hôn. Taùm Caâu-loâ-xaù thaønh moät Du-thieän-na.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 136 660

Ngöôøi chaâu Thieäm Boä thaân cao ba khuyûu tay röôõi, hoaëc laø coù ngöôøi cao hôn. Ngöôøi chaâu Tyø-ñeà-ha thaân cao taùm khuyûu tay. Ngöôøi chaâu Cuø-ñaø-ni thaân cao möôøi saùu khuyûu tay. Ngöôøi chaâu Caâu-loâ thaân cao ba möôi hai khuyûu tay. Trôøi Töù Ñaïi Vöông Chuùng thaân cao moät phaàn tö Caâu-loâ-xaù. Trôøi Tam Thaäp Tam thaân cao nöûa Caâu-loâ-xaù. Thieân Ñeá Thích thaân cao moät Caâu-loâ-xaù. Trôøi Daï Ma thaân cao ba phaàn tö Caâu-loâ-xaù. Trôøi Ñoå-söû-ña thaân cao moät Caâu-loâ-xaù. Trôøi Laïc Bieán Hoùa thaân cao moät Caâu-loâ-xaù, vaø moät phaàn tö Caâu-loâ-xaù. Trôøi Tha Hoùa Töï Taïi thaân cao nöûa Caâu-loâ-xaù. Trôøi Phaïm Chuùng thaân cao nöûa Du-thieän- na. Trôøi Phaïm Phuï thaân cao moät Du-thieän-na. Trôøi Ñaïi Phaïm thaân cao moät Du-thieän-na röôõi. Trôøi Thieåu Quang thaân cao hai Du-thieän-na. Trôøi Voâ Löôïng Quang thaân cao boán Du-thieän-na. Trôøi Cöïc Quang Tònh thaân cao taùm Du-thieän-na. Trôøi Thieåu Tònh thaân cao möôøi saùu Du-thieän-na. Trôøi Voâ Löôïng Tònh thaân cao ba möôi hai Du-thieän-na. Trôøi Bieán Tònh thaân cao saùu möôi boán Du-thieän-na. Trôøi Voâ Vaân thaân cao moät traêm hai möôi laêm Du-thieän-na. Trôøi Phöôùc Sinh thaân cao hai traêm naêm möôi Du-thieän-na. Trôøi Quaûng Quaû thaân cao naêm traêm Du-thieän-na. Trôøi Voâ Töôûng thaân cao cuõng nhö vaäy. Trôøi Voâ Phieàn thaân cao moät ngaøn Du-thieän-na. Trôøi Voâ Nhieät thaân cao hai ngaøn Du-thieän-na. Trôøi Thieän Hieän thaân cao boán ngaøn Du-thieän-na. Trôøi Thieän Kieán thaân cao

taùm ngaøn Du-thieän-na. Trôøi A-ca-nhò-saét-tró thaân cao möôøi saùu ngaøn Du-thieän-na. Nhö vaäy goïi laø phaïm vi nhö nhau cuûa Saéc. Coù theå coù phaùp do boán duyeân sinh ra chaêng? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën caùch noùi laø duyeân khoâng coù thaät, yù hieån baøy veà taùnh cuûa caùc duyeân ñeàu laø coù thaät, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Phaùp töø duyeân sinh ra coù ba loaïi: 1. Saéc. 2. Taâm taâm sôû phaùp. 3. Taâm baát töông öng haønh. Saéc laïi coù ba loaïi, ñoù laø thieän- nhieãm oâ vaø voâ phuù voâ kyù. Taâm-taâm sôû phaùp, taâm baát töông öng haønh cuõng nhö vaäy. Trong naøy, saéc thieän vaø dò thuïc voán khoâng thaâu nhieáp. Luùc saéc voâ phuù voâ kyù sinh ra, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi saéc naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi. Luùc saéc naøy dieät ñi, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi saéc naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Caâu höõu. Luùc saéc nhieãm oâ sinh ra, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi saéc naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Caâu höõu. Luùc saéc naøy dieät ñi, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi saéc naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi-nhaân Bieán haønh. Luùc saéc naøy dieät ñi, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi saéc naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Caâu höõu. Luùc saéc dò thuïc sinh ra, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi saéc naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi-nhaân Dò thuïc. Luùc saéc naøy dieät ñi, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi saéc naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Caâu höõu. Taâm-taâm sôû phaùp thieän vaø dò thuïc voán khoâng thaâu nhieáp. Luùc taâm-taâm sôû phaùp voâ phuù voâ kyù sinh ra, hai duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, hai duyeân laø Taêng thöôïng vaø Ñaúng voâ giaùn, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi. Luùc phaùp naøy dieät ñi, hai duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, hai duyeân laø Taêng thöôïng vaø Sôû duyeân, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Caâu höõu-nhaân Töông öng. Luùc taâm-taâm sôû phaùp nhieãm oâ sinh ra, hai duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, hai duyeân laø Taêng thöôïng vaø Ñaúng voâ giaùn, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi- nhaân Bieán haønh. Luùc phaùp naøy dieät ñi, hai duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, hai duyeân laø Taêng thöôïng vaø Sôû duyeân, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Caâu höõu- nhaân Töông öng. Luùc taâm-taâm sôû phaùp dò thuïc sinh ra, hai duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, hai duyeân laø Taêng thöôïng vaø Ñaúng voâ giaùn, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi-nhaân Dò

laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Caâu höõu. Luùc saéc nhieãm oâ sinh ra, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi saéc naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi-nhaân Bieán haønh. Luùc saéc naøy dieät ñi, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi saéc naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Caâu höõu. Luùc saéc dò thuïc sinh ra, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi saéc naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi-nhaân Dò thuïc. Luùc saéc naøy dieät ñi, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi saéc naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Caâu höõu. Taâm-taâm sôû phaùp thieän vaø dò thuïc voán khoâng thaâu nhieáp. Luùc taâm-taâm sôû phaùp voâ phuù voâ kyù sinh ra, hai duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, hai duyeân laø Taêng thöôïng vaø Ñaúng voâ giaùn, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi. Luùc phaùp naøy dieät ñi, hai duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, hai duyeân laø Taêng thöôïng vaø Sôû duyeân, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Caâu höõu-nhaân Töông öng. Luùc taâm-taâm sôû phaùp nhieãm oâ sinh ra, hai duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, hai duyeân laø Taêng thöôïng vaø Ñaúng voâ giaùn, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi- nhaân Bieán haønh. Luùc phaùp naøy dieät ñi, hai duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, hai duyeân laø Taêng thöôïng vaø Sôû duyeân, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Caâu höõu- nhaân Töông öng. Luùc taâm-taâm sôû phaùp dò thuïc sinh ra, hai duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, hai duyeân laø Taêng thöôïng vaø Ñaúng voâ giaùn, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi-nhaân Dò

thuïc. Luùc phaùp naøy dieät ñi, hai duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, hai duyeân laø Taêng thöôïng vaø Sôû duyeân, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Caâu höõu- nhaân Töông öng. Luùc Ñaúng chí Voâ töôûng-Ñaúng chí Dieät taän trong taâm thieän baát töông öng haønh sinh ra, hai duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng

ñoái vôùi phaùp naøy, hai duyeân laø Taêng thöôïng vaø Ñaúng voâ giaùn, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi. Luùc phaùp naøy dieät ñi, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Caâu höõu. Thieän vaø dò thuïc coøn laïi voán khoâng thaâu nhieáp. Luùc taâm voâ phuù voâ kyù baát töông öng haønh sinh ra, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi. Luùc phaùp naøy dieät ñi, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Caâu höõu. Luùc taâm nhieãm oâ baát töông öng haønh sinh ra, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi- nhaân Bieán haønh. Luùc phaùp naøy dieät ñi, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Caâu höõu. Luùc taâm dò thuïc baát töông öng haønh sinh ra, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, moät duyeân laø taêng Thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi- nhaân Dò thuïc. Luùc phaùp naøy dieät ñi, moät duyeân vaø phaàn ít cuûa moät duyeân coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, moät duyeân laø Taêng thöôïng, phaàn ít cuûa moät duyeân laø Nhaân duyeân, töùc laø nhaân Caâu höõu. Ñaây goïi laø Tyø-baø-sa toùm löôïc ôû nôi naøy. Hoûi: Coù theå coù phaùp do boán duyeân sinh ra chaêng? Ñaùp: Coù, ñoù laø taát caû taâm-taâm sôû phaùp. Hoûi: Luùc phaùp naøy sinh ra, chæ do hai duyeân röôõi coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, vì sao laïi noùi laø do boán duyeân sinh ra? Ñaùp: Phaàn vò sinh-phaàn vò dieät hôïp laïi noùi laø boán duyeân, bôûi vì khôûi leân chöa haún ñaõ dieät ñi, cho neân goïi chung laø sinh. Hoûi: Luùc sinh-luùc dieät ñeàu coù hai duyeân röôõi, neáu hôïp laïi maø noùi thì phaûi coù naêm duyeân, vì sao noùi laø boán? Ñaùp: Bôûi vì döïa vaøo chuûng loaïi maø noùi khoâng vöôït quaù boán, nghóa laø moät duyeân chæ coù taùc duïng ñoái vôùi luùc sinh ra, moät duyeân chæ coù taùc duïng ñoái vôùi luùc dieät ñi, hai duyeân cuøng coù taùc duïng ñoái vôùi hai luùc, cho neân hôïp laïi noùi laø boán. Hoûi: Coù theå coù phaùp do ba duyeân sinh ra chaêng?

Ñaùp: Coù, ñoù laø Ñaúng chí Voâ töôûng vaø Ñaúng chí Dieät taän. Hoûi: Luùc phaùp naøy sinh ra, chæ do hai duyeân röôõi coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, vì sao laïi noùi laø do ba duyeân sinh ra? Ñaùp: Phaàn vò sinh-phaàn vò dieät hôïp laïi noùi laø ba duyeân, bôûi vì khôûi leân chöa haún ñaõ dieät ñi, cho neân goïi chung laø sinh. Hoûi: Phaùp naøy vaøo luùc sinh coù hai duyeân röôõi, luùc dieät coù moät duyeân röôõi, neáu hôïp laïi maø noùi thì phaûi coù boán duyeân, vì sao noùi laø ba? Ñaùp: Bôûi vì döïa vaøo chuûng loaïi maø noùi khoâng vöôït quaù ba, nghóa laø moät duyeân chæ coù taùc duïng ñoái vôùi luùc sinh ra, hai duyeân cuøng coù taùc duïng ñoái vôùi hai luùc, cho neân hôïp laïi noùi laø ba. Hoûi: Coù theå coù phaùp do hai duyeân sinh ra chaêng? Ñaùp: Coù, ñoù laø tröø ra Ñaúng chí Voâ töôûng-Dieät taän, coøn laïi caùc taâm baát töông öng haønh vaø taát caû caùc saéc. Hoûi: Luùc phaùp naøy sinh ra, chæ do moät duyeân röôõi coù taùc duïng ñoái vôùi phaùp naøy, vì sao laïi noùi laø do hai duyeân sinh ra? Ñaùp: Phaàn vò sinh- phaàn vò dieät hôïp laïi noùi laø hai duyeân, bôûi vì khôûi leân chöa haún ñaõ dieät ñi, cho neân goïi chung laø sinh. Hoûi: Phaùp naøy vaøo luùc sinh coù moät duyeân röôõi, luùc dieät coù moät duyeân röôõi, phaûi coù ba duyeân, vì sao noùi laø hai? Ñaùp: Bôûi vì döïa vaøo chuûng loaïi maø noùi khoâng vöôït quaù hai, nghóa laø hai duyeân cuøng coù taùc duïng ñoái vôùi luùc sinh- luùc dieät. Hoûi: Coù theå coù phaùp do moät duyeân sinh ra chaêng? Ñaùp: Khoâng coù. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì caùc phaùp höõu vi laø taùnh yeáu keùm, khoâng töï döïa vaøo mình, phaûi döïa vaøo nôi khaùc, khoâng coù taùc duïng, khoâng töï taïi. Phaùp höõu vi aáy laø phaùp voâ cuøng ít oûi, ñoù laø moät Saùt-na, moät Cöïc-vi. Phaàn vò sinh- phaàn vò dieät cuûa phaùp tröø ra töï Theå cuûa noù, coøn laïi taát caû caùc phaùp laøm duyeân Taêng thöôïng, ôû trong phaàn vò dieät thì sinh… laø nhaân Caâu höõu cuûa noù, cho neân noùi laø Nhaân duyeân. Vì vaäy, chaéc chaén khoâng coù phaùp naøo do moät duyeân sinh ra. Trong naøy, Nhaân duyeân thaâu nhieáp taát caû caùc phaùp höõu vi; Ñaúng voâ giaùn duyeân thaâu nhieáp quaù khöù- hieän taïi, tröø ra tuï taâm cuoái cuøng cuûa A-la-haùn, coøn laïi taâm-taâm sôû phaùp; Sôû duyeân duyeân-Taêng thöôïng duyeân thaâu nhieáp taát caû caùc phaùp. Laïi nöõa, Nhaân duyeân thaâu nhieáp naêm uaån, Ñaúng voâ giaùn duyeân thaâu nhieáp phaàn ít cuûa boán uaån Voâ saéc, Sôû duyeân duyeân-Taêng thöôïng duyeân thaâu nhieáp naêm uaån vaø khoâng phaûi uaån. Laïi nöõa, Nhaân duyeân thaâu nhieáp ba ñôøi, Ñaúng voâ giaùn duyeân thaâu nhieáp phaàn ít cuûa hai ñôøi, Sôû duyeân duyeân-Taêng thöôïng duyeân thaâu nhieáp ba ñôøi vaø khoâng phaûi ñôøi.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 136 664

Hoûi: Boán duyeân nhö vaäy thì duyeân naøo maïnh-duyeân naøo keùm? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Nhaân duyeân laø maïnh, duyeân coøn laïi laø keùm, bôûi vì Nhaân taêng tröôûng maø coù sinh dieät. Coù ngöôøi noùi: Ñaúng voâ giaùn duyeân laø maïnh, duyeân coøn laïi laø keùm, bôûi vì coù naêng löïc môû toang caùnh cöûa cuûa Thaùnh ñaïo. Coù ngöôøi noùi: Sôû duyeân duyeân laø maïnh, duyeân coøn laïi laø keùm, bôûi vì laøm nôi nöông töïa cho caùc taâm-taâm sôû. Coù ngöôøi noùi: Taêng thöôïng duyeân laø maïnh, duyeân coøn laïi laø keùm, bôûi vì caùc phaùp sinh dieät ñeàu

khoâng ngaên caûn. Noùi nhö vaäy thì ñeàu laø maïnh- ñeàu laø keùm, bôûi vì coù coâng naêng sai bieät. Hoûi: Ñeá cuøng vôùi Nhaãn trí laøm Sôû duyeân duyeân, ñoái vôùi ba Thöøa thì phaùp naøo laø töï mình hôn haún? Ñaùp: Khoâng coù phaùp naøo töï mình hôn haún rieâng bieät, nhö nhöõng nhuùm ñaäu khoâng khaùc, nhöng bôûi vì Nhaãn trí coù Thöôïng-Trung-Haï, cho neân thi thieát Sôû duyeân coù ba loaïi sai bieät. Nhö ba löïc só baén vaøo taám bia cöùng, Ma-ha-naëc-kieän-na baén truùng maø khoâng phaù vôõ, muõi teân cuûa Baùt- la-taéc-kieán-ñeà phaù vôõ maø khoâng vöôït qua, muõi teân cuûa Na-la-dieân phaù vôõ roài cöù theá vöôït qua coøn xuyeân thuûng vaät khaùc. Khoâng phaûi laø taám bia aáy coù cöùng meàm khaùc nhau, nhöng bôûi vì theá löïc cuûa ngöôøi baén khoâng nhö nhau, cho neân noùi taám bia cuõng coù sai bieät. Hoûi: Vì thieáu duyeân naøo cho neân lieàn nhaäp Nieát-baøn? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Nhaân duyeân, bôûi vì löu chuyeån do löïc cuûa Nhaân duyeân, Nhaân duyeân ñoaïn cho neân sinh töû lieàn ñoaïn. Coù ngöôøi noùi: Ñaúng voâ giaùn duyeân, bôûi vì taâm sau cuøng cuûa A-la- haùn khoâng noái tieáp, cho neân seõ Nieát-baøn. Coù ngöôøi noùi: Sôû duyeân duyeân, bôûi vì caùc Trí caûnh (nhó dieäm) khoâng khôûi leân taâm-taâm sôû phaùp sau cuøng naøy, cho neân seõ Nieát-baøn. Coù ngöôøi noùi: Taêng thöôïng duyeân, bôûi vì taâm cuoái cuøng cuûa A-la- haùn veà sau khoâng coù gì khoâng chöôùng ngaïi, cho neân seõ ñoaïn tuyeät. Noùi nhö vaäy thì bôûi vì thieáu huït boán duyeân maø nhaäp Nieát-baøn. Bôûi vì luùc Nieát-baøn thì boán duyeân thuoäc veà phaùp, ñoái vôùi söï noái tieáp nhau aáy cuõng khoâng coù taùc duïng, cho neân lieàn nhaäp Nieát-baøn. Theá naøo laø phaùp töông öng vôùi nhaân? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Bôûi vì muoán ngaên chaën ngöôøi ngu muoäi ñoái vôùi phaùp töông öng, chaáp Theå cuûa phaùp töông öng khoâng phaûi laø coù thaät, ñeå hieån baøy veà Theå cuûa phaùp töông öng laø coù thaät, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 136 665

ÔÛ trong nghóa naøy coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Trong naøy chæ döïa vaøo moät nhaân maø soaïn luaän, ñoù laø nhaân Töông öng. Bôûi vì trong naøy noùi ñeán töông öng, cho neân döïa vaøo yù nghóa aáy ñeå giaûi thích vaên naøy. Hoûi: Theá naøo laø phaùp töông öng vôùi nhaân? Ñaùp: Taát caû taâm- taâm sôû phaùp. Ñaây laø phaùp thuoäc töï Theå cuûa nhaân Töông öng, töông öng vôùi phaùp thuoäc töï Theå cuûa nhaân Töông öng, cho neân goïi laø nhaân Töông öng. Hoûi: Theá naøo laø phaùp khoâng töông öng vôùi nhaân? Ñaùp: Ñoù laø saéc-voâ vi-taâm baát töông öng haønh. Hoûi: Saéc... ñaõ khoâng phaûi laø töï Theå cuûa nhaân Töông öng, laøm sao laïi noùi laø khoâng töông öng vôùi nhaân? Ñaùp: Saéc... tuy khoâng phaûi laø töï Theå cuûa nhaân Töông öng, maø khoâng töông öng vôùi töï Theå cuûa nhaân Töông öng, cho neân noùi laø khoâng töông öng vôùi nhaân, ñieàu aáy coù gì sai? Hoûi: Theá naøo laø phaùp töông öng vôùi nhaân-khoâng töông öng vôùi nhaân? Ñaùp: Töùc laø taâm-taâm sôû phaùp, phaàn ít töông öng vôùi nhaân, phaàn ít khoâng töông öng vôùi nhaân. Phaàn ít töông öng vôùi nhaân, ñoù laø töï mình ñoái vôùi nôi khaùc. Phaàn ít khoâng töông öng vôùi nhaân, ñoù laø töï mình ñoái vôùi töï mình. Hoûi: Theá naøo laø phaùp khoâng phaûi laø töông öng vôùi nhaân-khoâng phaûi laø khoâng töông öng

vôùi nhaân? Ñaùp: Töùc laø taâm- taâm sôû phaùp, phaàn ít khoâng phaûi laø töông öng vôùi nhaân, phaàn ít khoâng phaûi laø khoâng töông öng vôùi nhaân. Phaàn ít khoâng phaûi laø töông öng vôùi nhaân, ñoù laø töï mình ñoái vôùi töï mình. Phaàn ít khoâng phaûi laø khoâng töông öng vôùi nhaân, ñoù laø töï mình ñoái vôùi nôi khaùc. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy döïa vaøo hai nhaân maø soaïn luaän, ñoù laø nhaân Töông öng-nhaân Caâu höõu, bôûi vì hai nhaân naøy luoân luoân cuøng vôùi phaùp aáy khoâng taùch lìa nhau. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy döïa vaøo ba nhaân maø soaïn luaän, ñoù laø nhaân Töông öng-nhaân Caâu höõu vaø nhaân Ñoàng loaïi, bôûi vì ba nhaân naøy goàm chung ba taùnh. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy döïa vaøo boán nhaân maø soaïn luaän, ñoù laø tröø ra nhaân Ñoàng loaïi vaø nhaân Bieán haønh, bôûi vì boán nhaân naøy goàm chung ba ñôøi. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy döïa vaøo naêm nhaân maø soaïn luaän, tröø ra nhaân Naêng taùc, bôûi vì goàm chung voâ vi chöù khoâng phaûi laø töï mình hôn haún.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 136 666

Coù ngöôøi noùi: Trong naøy döïa vaøo saùu nhaân maø soaïn luaän, bôûi vì nhaân ñaõ noùi ôû ñaây laø noùi chung. Nhöng phaùp töông öng, hoaëc coù luùc cuøng laøm töï Theå cuûa saùu nhaân, hoaëc coù luùc chæ laøm töï Theå cuûa naêm nhaân, hoaëc coù luùc chæ laøm töï Theå cuûa boán nhaân. Nhöõng phaùp naøo cuøng laøm töï Theå cuûa saùu nhaân? Ñoù laø taâm-taâm sôû phaùp bieán haønh baát thieän. Nhöõng phaùp naøo chæ laøm töï Theå cuûa naêm nhaân? Ñoù laø taâm- taâm sôû phaùp phi bieán haønh baát thieän, hoaëc laø taâm- taâm sôû phaùp bieán haønh höõu phuù voâ kyù, hoaëc laø taâm-taâm sôû phaùp höõu laäu thieän. Nhöõng phaùp naøo chæ laøm töï Theå cuûa boán nhaân? Ñoù laø taâm- taâm sôû phaùp phi bieán haønh höõu phuù voâ kyù, hoaëc laø taâm-taâm sôû phaùp voâ phuù voâ kyù, hoaëc laø taâm- taâm sôû phaùp voâ laäu. Döïa vaøo yù nghóa aáy ñeå giaûi thích vaên naøy. Hoûi: Theá naøo laø phaùp töông öng vôùi nhaân? Ñaùp: Taát caû taâm-taâm sôû phaùp, ñoù laø phaùp thuoäc töï Theå cuûa saùu nhaân, töông öng vôùi phaùp thuoäc töï Theå cuûa saùu nhaân; phaùp thuoäc töï Theå cuûa naêm nhaân, töông öng vôùi phaùp thuoäc töï Theå cuûa naêm nhaân; phaùp thuoäc töï Theå cuûa boán nhaân, töông öng vôùi phaùp thuoäc töï Theå cuûa boán nhaân; cho neân goïi laø töông öng vôùi nhaân. Ba loaïi sau hoûi- ñaùp döïa theo tröôùc neân bieát. Theá naøo laø duyeân vôùi phaùp coù duyeân? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Bôûi vì muoán ngaên chaën ngöôøi ngu muoäi ñoái vôùi taùnh cuûa Sôû duyeân duyeân, chaáp Sôû duyeân duyeân khoâng phaûi laø phaùp coù thaät, yù hieån baøy veà Theå cuûa Sôû duyeân duyeân laø coù thaät, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Theá naøo laø duyeân vôùi phaùp coù duyeân? Ñaùp: Neáu YÙ thöùc cuøng phaùp töông öng, duyeân vôùi taâm-taâm sôû phaùp. Bôûi vì phaùp coù sôû duyeân laøm sôû duyeân cho phaùp naøy, cho neân noùi phaùp naøy laø duyeân vôùi phaùp coù duyeân. Nhö ngöôøi maét saùng nhìn thaáy ngöôøi maét saùng, ngöôøi maét saùng aáy laïi coù nhöõng ñieàu nhìn thaáy; duyeân vôùi phaùp coù duyeân, neân bieát cuõng nhö vaäy. Hoûi: Theá naøo laø duyeân vôùi phaùp khoâng coù duyeân? Ñaùp: Naêm Thöùc thaân cuøng phaùp töông öng, neáu YÙ thöùc vaø phaùp

töông öng, duyeân vôùi saéc-voâ vi-taâm baát töông öng haønh. Bôûi vì phaùp khoâng coù sôû duyeân laøm sôû duyeân cho phaùp naøy, cho neân noùi phaùp naøy laø duyeân vôùi phaùp khoâng coù duyeân. Nhö ngöôøi maét saùng nhìn thaáy ngöôøi muø loøa, ngöôøi muø loøa aáy laïi khoâng coù ñieàu gì nhìn thaáy; duyeân vôùi phaùp khoâng coù duyeân, neân bieát cuõng nhö vaäy.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 136 667

Hoûi: Theá naøo laø duyeân vôùi phaùp coù duyeân-duyeân vôùi phaùp khoâng coù duyeân? Ñaùp: Neáu YÙ thöùc cuøng phaùp töông öng, duyeân vôùi taâm-taâm sôû phaùp vaø saéc-voâ vi-taâm baát töông öng haønh. Bôûi vì phaùp coù sôû duyeân-phaùp khoâng coù sôû duyeân laøm sôû duyeân cho phaùp naøy, cho neân noùi phaùp naøy laø duyeân vôùi phaùp coù duyeân-duyeân vôùi phaùp khoâng coù duyeân. Nhö ngöôøi maét saùng nhìn thaáy ngöôøi maét saùng vaø ngöôøi muø loøa, ngöôøi maét saùng aáy laïi coù nhöõng ñieàu nhìn thaáy, ngöôøi muø loøa aáy laïi khoâng coù ñieàu gì nhìn thaáy; duyeân vôùi phaùp coù duyeân-duyeân vôùi phaùp khoâng coù duyeân, neân bieát cuõng nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Nghóa cuûa caâu thöù ba naøy, töùc laø keát hôïp hai caâu tröôùc, laïi khoâng coù Theå khaùc nhau. Caùch noùi naøy khoâng hôïp lyù, bôûi vì traùi ngöôïc nhau vôùi baûn luaän. Nhö baûn luaän noùi: Duyeân vôùi phaùp coù duyeân laø Tuøy mieân tuøy taêng duyeân vôùi höõu vi, duyeân vôùi phaùp khoâng coù duyeân laø taát caû Tuøy mieân tuøy taêng, duyeân vôùi phaùp coù duyeân-duyeân vôùi phaùp khoâng coù duyeân laø Tuøy mieân tuøy taêng duyeân vôùi höõu vi, khoâng phaûi duyeân vôùi phaùp coù duyeân-khoâng phaûi duyeân vôùi phaùp khoâng coù duyeân laø Tuøy mieân tuøy taêng duyeân vôùi höõu laäu. Nhöng coù YÙ thöùc cuøng phaùp töông öng, trong moät Saùt-na duyeân chung vôùi phaùp coù duyeân vaø phaùp khoâng coù duyeân, vì vaäy nhö tröôùc ñaõ noùi laø hôïp lyù. Hoûi: Theá naøo laø khoâng phaûi duyeân vôùi phaùp coù duyeân-khoâng phaûi duyeân vôùi phaùp khoâng coù duyeân? Ñaùp: Saéc-voâ vi-taâm baát töông öng haønh. Bôûi vì phaùp naøy khoâng duyeân vôùi phaùp coù sôû duyeân-phaùp khoâng coù sôû duyeân, cho neân noùi phaùp naøy laø khoâng phaûi duyeân vôùi phaùp coù duyeân-khoâng phaûi duyeân vôùi phaùp khoâng coù duyeân. Nhö ngöôøi muø loøa hoaøn toaøn khoâng nhìn thaáy gì, ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “Töôûng beân trong khoâng coù saéc, quaùn xeùt saéc beân ngoaøi.” Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán phaân bieät veà nghóa trong kinh. Nhö trong kinh noùi: “Töôûng beân trong khoâng coù saéc, quaùn xeùt saéc beân ngoaøi.” Trong kinh tuy noùi ra ñieàu naøy maø khoâng phaân bieät theá naøo laø Töôûng beân trong khoâng coù saéc-quaùn xeùt saéc beân ngoaøi, cho ñeán noùi roäng ra. Nay caàn phaûi phaân bieät, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Theá naøo laø Töôûng beân trong khoâng coù saéc, quaùn xeùt saéc beân ngoaøi?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 136 668

Ñaùp: Nghóa laø coù Tyø kheo daáy khôûi Thaéng giaûi nhö vaäy: Nay thaân naøy cuûa mình saép cheát, ñaõ cheát saép ñöa leân xe, ñaõ ñöa leân xe saép chuyeån ñeán

baõi tha ma, ñaõ ñem ñeán baõi tha ma saép ñaët xuoáng ñaát, ñaõ ñaët xuoáng ñaát saép bò caùc loaøi gioøi boï aên thòt, ñaõ bò caùc loaøi gioøi boï aên thòt. Ngöôøi aáy ñeán cuoái cuøng khoâng thaáy thaân beân trong, chæ thaáy gioøi boï beân ngoaøi, ñoù goïi laø Töôûng beân trong khoâng coù saéc, quaùn xeùt saéc beân ngoaøi. Nghóa laø ngöôøi aáy nhôø vaøo löïc cuûa nhieàu Thaéng giaûi tröôùc ñaây, khoâng thaáy töôùng cuûa thaân, chæ thaáy töôùng cuûa caùc loaøi gioøi boï beân ngoaøi ruùc ræa laøm toån haïi thaân beân trong. Laïi coù Tyø kheo daáy khôûi Thaéng giaûi nhö vaäy: Nay thaân naøy cuûa mình saép cheát, ñaõ cheát saép ñöa leân xe, ñaõ ñöa leân xe saép chuyeån ñeán baõi tha ma, ñaõ chuyeån ñeán baõi tha ma saép ñaët vaøo giaøn cuûi, ñaõ ñaët vaøo giaøn cuûi saép bò löûa ñoát chaùy, ñaõ bò löûa ñoát chaùy. Ngöôøi aáy ñeán cuoái cuøng khoâng thaáy thaân beân trong, chæ thaáy löûa beân ngoaøi, ñoù goïi laø Töôûng beân trong khoâng coù saéc, quaùn xeùt saéc beân ngoaøi. Nghóa laø ngöôøi aáy nhôø vaøo löïc cuûa nhieàu Thaéng giaûi tröôùc ñaây, khoâng thaáy töôùng cuûa thaân, chæ thaáy caùc töôùng cuûa ngoïn löûa beân ngoaøi höøng höïc laøm toån haïi thaân beân trong. Laïi coù Tyø kheo daáy khôûi Thaéng giaûi nhö vaäy: Nay thaân naøy cuûa mình thaät laø giaû taïo, nhö baêng tuyeát-hoaëc laø ñuïn baêng tuyeát, nhö ñöôøng boät-hoaëc laø nhuùm ñöôøng boät, nhö bô chöa chín-hoaëc laø cuïc bô chöa chín, saép bò löûa ñun noùng, ñaõ bò löûa ñun noùng saép tan chaûy, ñaõ tan chaûy. Ngöôøi aáy ñeán cuoái cuøng khoâng thaáy thaân beân trong, chæ thaáy löûa beân ngoaøi, ñoù goïi laø Töôûng beân trong khoâng coù saéc, quaùn xeùt saéc beân ngoaøi. Nghóa laø ngöôøi aáy nhôø vaøo löïc cuûa nhieàu Thaéng giaûi tröôùc ñaây, khoâng thaáy töôùng cuûa thaân, chæ thaáy caùc töôùng cuûa ngoïn löûa beân ngoaøi ñun noùng laøm toån haïi thaân beân trong. Trong naøy, nhö baêng tuyeát-hoaëc laø ñuïn baêng tuyeát, ñoù laø caùc sö Du-giaø ôû phöông Baéc; nhö ñöôøng boät-hoaëc laø nhuùm ñöôøng boät, ñoù laø caùc sö Du-giaø ôû phöông Nam; nhö bô chöa chín-hoaëc laø cuïc bô chöa chín, ñoù laø caùc sö Du-giaø ôû taát caû caùc nôi. Hoûi: Neáu luùc daáy leân Töôûng beân trong khoâng coù saéc thì luùc aáy quaùn xeùt saéc beân ngoaøi chaêng? Hay laø luùc baáy giôø chæ quaùn xeùt saéc beân ngoaøi, khoâng daáy leân Töôûng beân trong khoâng coù saéc? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu nhö luùc daáy leân Töôûng beân trong khoâng coù saéc, ngay luùc aáy quaùn xeùt saéc beân ngoaøi, thì vì sao moät Giaùc khoâng daáy leân maø hieåu theo hai caùch hieåu sai bieät? Nhö vaäy moät Giaùc seõ thaønh ra nhieàu Theå. Neáu nhö luùc baáy giôø chæ quaùn xeùt saéc beân ngoaøi, khoâng daáy leân Töôûng

beân trong khoâng coù saéc, thì vaên naøy ñaõ noùi Töôûng beân trong khoâng coù saéc-quaùn xeùt saéc beân ngoaøi, laïi hieåu theá naøo? Ñaùp: Neân noùi laø luùc baáy giôø chæ quaùn xeùt saéc beân ngoaøi, khoâng daáy leân Töôûng beân trong khoâng coù saéc. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì vaên naøy ñaõ noùi Töôûng beân trong khoâng coù saéc-quaùn xeùt saéc beân ngoaøi neân hieåu theá naøo? Ñaùp: Döïa vaøo yù thích cuûa sö Du-giaø maø noùi, nghóa laø ngöôøi quaùn haønh coù yù thích nhö vaäy: Mình neân Töôûng beân trong khoâng coù saéc-quaùn xeùt saéc beân ngoaøi. Tuøy theo yù aáy maø noùi. Nhöng vaøo luùc baáy giôø chæ quaùn xeùt saéc beân

ngoaøi. Coù ngöôøi noùi: Döïa vaøo haønh töôùng phaân bieät ôû thôøi gian tröôùc cuûa ngöôøi aáy cho neân ñöa ra caùch noùi naøy, nghóa laø sö Du-giaø tröôùc ñoù khôûi leân haønh töôùng phaân bieät nhö vaäy: Mình neân nhö vaäy vaø nhö vaäy daáy leân Töôûng beân trong khoâng coù saéc-quaùn xeùt saéc beân ngoaøi, vaø luùc tu quaùn chæ quaùn veà saéc beân ngoaøi. Coù ngöôøi noùi: Vaên naøy döïa vaøo luùc tu gia haïnh thaønh töïu ñaày ñuû maø noùi, ñoù laø Töôûng beân trong khoâng coù saéc, laø noùi veà luùc gia haïnh cuûa caên thieän naøy; quaùn xeùt saéc beân ngoaøi, laø noùi veà luùc thaønh töïu ñaày ñuû caên thieän naøy, chöù khoâng phaûi laø ôû trong moät luùc coù hai caùch hieåu. Coù ngöôøi noùi: Vaên naøy döïa vaøo nghóa cuoái cuøng(nghóa chí) maø noùi, ñoù laø neáu nghóa cuoái cuøng laø Töôûng beân trong khoâng coù saéc thì quaùn xeùt saéc beân ngoaøi, neáu nghóa cuoái cuøng laø quaùn xeùt saéc beân ngoaøi thì Töôûng beân trong khoâng coù saéc, chöù khoâng phaûi laø ñoái vôùi moät Giaùc coù hai caùch hieåu. Coù ngöôøi noùi: Töôûng beân trong khoâng coù saéc, laø noùi veà sôû y; quaùn xeùt saéc beân ngoaøi, laø noùi veà sôû duyeân, khoâng phaûi laø ñoái vôùi sôû duyeân cuøng khôûi leân hai caùch hieåu. Coù Sö khaùc noùi: Neáu luùc daáy leân Töôûng beân trong khoâng coù saéc, thì ngay luùc aáy cuõng quaùn xeùt saéc beân ngoaøi. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì vì sao moät Giaùc khoâng daáy leân maø hieåu theo hai caùch hieåu sai bieät? Ñaùp: Tuy daáy leân hai caùch hieåu maø khoâng traùi ngöôïc nhau, cho neân khoâng coù gì sai. Caùch noùi naøy khoâng hôïp lyù, bôûi vì hai töôùng Coù-Khoâng hoaøn toaøn traùi ngöôïc laãn nhau, vì vaäy cho neân nhö tröôùc ñaõ noùi laø hôïp lyù. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “Coù Töôûng tröø boû saéc…” Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao laïi soaïn ra phaàn luaän naøy?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 136 670

Ñaùp: Ñoù laø yù cuûa ngöôøi soaïn luaän muoán nhö vaäy, cho ñeán noùi roäng ra. Coù ngöôøi noùi: Vì muoán phaân bieät veà nghóa trong kinh, nghóa laø trong kinh noùi Töôûng tröø boû saéc(tröø saéc töôûng), maø khoâng giaûi thích roäng ra, nay caàn phaûi giaûi thích veà ñieàu aáy, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Theá naøo laø Töôûng tröø boû saéc? Ñaùp: Nghóa laø coù Tyø kheo daáy khôûi Thaéng giaûi nhö vaäy: Nay thaân naøy cuûa mình saép cheát, ñaõ cheát saép ñöa leân xe, ñaõ ñöa leân xe saép chuyeån ñeán baõi tha ma, ñaõ chuyeån ñeán baõi tha ma saép ñaët xuoáng ñaát, ñaõ ñaët xuoáng ñaát saép bò caùc loaøi gioøi boï aên thòt, ñaõ bò caùc loaøi gioøi boï aên thòt, caùc loaøi gioøi boï naøy saép phaân taùn, ñaõ phaân taùn. Ngöôøi aáy ñeán cuoái cuøng khoâng thaáy thaân cuûa mình, cuõng khoâng thaáy gioøi boï, ñoù goïi laø Töôûng tröø boû saéc. Nghóa laø ngöôøi aáy nhôø vaøo löïc cuûa nhieàu Thaéng giaûi tröôùc ñaây, khoâng thaáy töôùng cuûa thaân, laïi cuõng khoâng thaáy töôùng cuûa caùc loaøi gioøi boï beân ngoaøi ruùc ræa laøm haïi thaân beân trong. Laïi coù Tyø kheo daáy khôûi Thaéng giaûi nhö vaäy: Nay thaân naøy cuûa mình saép cheát, ñaõ cheát saép ñöa leân xe, ñaõ ñöa leân xe saép chuyeån ñeán baõi tha ma, ñaõ chuyeån ñeán baõi tha ma saép ñöa leân giaøn cuûi, ñaõ ñöa leân giaøn cuûi saép bò löûa ñoát chaùy, ñaõ bò löûa ñoát chaùy, löûa ñoát chaùy thi theå naøy saép taét, ñaõ taét. Ngöôøi aáy ñeán cuoái cuøng khoâng thaáy thaân cuûa mình,

cuõng khoâng thaáy löûa, ñoù goïi laø Töôûng töø boû saéc. Nghóa laø ngöôøi aáy nhôø vaøo löïc cuûa nhieàu Thaéng giaûi töôùc ñaây, khoâng thaáy töôùng cuûa thaân, laïi cuõng khoâng thaáy caùc töôùng cuûa löûa beân ngoaøi höøng höïc laøm haïi thaân beân trong. Laïi coù Tyø kheo daáy khôûi Thaéng giaûi nhö vaäy: Nay thaân naøy cuûa mình thaät laø giaû taïo, nhö baêng tuyeát-hoaëc laø ñuïn baêng tuyeát, nhö ñöôøng boät-hoaëc laø nhö nhuùm ñöôøng boät, nhö bô chöa chín-hoaëc laø nhö cuïc bô chöa chín, saép bò löûa ñun noùng, ñaõ bò löûa ñun noùng saép tan chaûy, ñaõ tan chaûy, löûa coù theå ñun noùng tan chaûy naøy saép taét, ñaõ taét. Ngöôøi aáy ñeán cuoái cuøng khoâng thaáy thaân cuûa mình, cuõng khoâng thaáy löûa, ñoù goïi laø Töôûng töø boû saéc. Nghóa laø ngöôøi aáy nhôø vaøo löïc cuûa nhieàu Thaéng giaûi töôùc ñaây, khoâng thaáy töôùng cuûa thaân, laïi cuõng khoâng thaáy caùc töôùng cuûa löûa beân ngoaøi höøng höïc laøm haïi thaân beân trong. Ba loaïi thí duï nhö ñuïn baêng tuyeát..., tuøy theo phöông höôùng sai bieät nhö töôùc neân bieát. Hoûi: Sö Du-giaø aáy töøng thaáy caùc töôùng nhö vaäy ôû nôi naøo maø nay quaùn xeùt? Ñaùp: Bôûi vì ngöôøi aáy ñaõ töøng laøm ngöôøi chaêm soùc beänh cho ngöôøi

cuøng Phaïm haïnh, töøng thaáy Ñaïi chuûng cuûa Tyø kheo bieán ñoåi, töø boû caùc loaïi aên uoáng, reân ræ ñau ñôùn, tuy coù thuoác thang chöõa trò maø laïi caøng theâm naëng, thaäm chí daàn daàn khoán ñoán, moà hoâi tuoân chaûy daàm deà, hôi thôû hoån heån gaáp gaùp, trong choác laùt maïng soáng keát thuùc, taåm lieäm thi haøi ñöa leân xe tang, baïn beø ñoàng hoïc ñau xoùt tieãn ñöa ñeán nôi mai taùng. Neáu nôi ñöa ñeán khoù coù ñöôïc cuûi ñoát, thì ñaët vaøo trong hoá saâu buoàn baõ tieãn bieät maø quay veà. Hoâm sau laïi ñeán nhìn thaáy thi haøi aáy, ñaõ bò choàn soùi- dieàu quaï-choù ñoùi aên thòt, trong choác laùt töø xa nhìn thaáy xöông thòt ñeàu khoâng coøn, taát caû chim thuù boãng nhieân taûn ñi moïi nôi, choã aáy vaéng veû hoang vu. Neáu nôi cuûi ñoát deã daøng coù ñöôïc, thì chaát cuûi goã ñeå an trí thi haøi aáy, duøng löûa ñoát chaùy trong giaây laùt ñeàu chaùy saïch, moät luùc sau löûa taét, laëng leõ khoâng coøn gì nöõa. Sö Du-giaø aáy coá gaéng giöõ laáy caùc loaïi töôùng traïng nhö vaäy roài, nhanh choùng trôû veà nôi cö truù röûa tay chaân-traûi choã ngoài, ngoài kieát giaø ñieàu taâm giöõ thaân ngay thaúng, khieán cho khoâng coøn ñau buoàn, lìa xa caùc phieàn naõo ngaên che, do coù naêng löïc coù theå nhôù laïi caùc töôùng traïng ñaõ giöõ laáy luùc tröôùc, duøng löïc cuûa Thaéng giaûi quaùn töôûng thaáy thaân cuûa mình, theo thöù töï coù caùc töôùng ñaõ nhìn thaáy tröôùc ñaây. Neáu khoâng töøng laøm ngöôøi chaêm soùc nuoâi naáng ngöôøi beänh, thì ngöôøi aáy vaøo moät luùc nhìn thaáy ñuïn baêng tuyeát... daàn daàn bò löûa laøm cho tan chaûy, cho ñeán luùc cuoái cuøng hoaøn toaøn khoâng coøn thaáy gì nöõa, giöõ laáy töôùng naøy roài duøng löïc cuûa Thaéng giaûi quaùn töôûng thaáy thaân cuûa mình, theo thöù töï coù caùc töôùng ñaõ nhìn thaáy tröôùc ñaây. Nhôø vaøo duyeân naøy cho neân caùc sö Du-giaø ñoái vôùi thaân cuûa mình khôûi leân Thaéng giaûi aáy. Hoûi: Phaàn vò quaùn saùt nhö vaäy khoâng gioáng nhau, ñoái vôùi caùc phaùp quaùn thì do nhöõng phaùp quaùn naøo thaâu nhieáp? Ñaùp: Laø Töôûng töø boû saéc vaø gia haïnh naøy, cuøng vôùi gia haïnh naøy do gia haïnh thaâu nhieáp,

nghóa laø khoâng thaáy thaân cuûa mình-khoâng thaáy gioøi boï vaø löûa chaùy, phaàn vò sau cuøng naøy do Töôûng tröø boû saéc thaâu nhieáp. Neáu khoâng thaáy thaân cuûa mình maø thaáy gioøi boï vaø löûa chaùy, thì Töôûng tröø boû saéc do gia haïnh thaâu nhieáp. Neáu haõy coøn thaáy thaân cuûa mình vaø cuõng thaáy gioøi boï-löûa chaùy, thì gia haïnh naøy do gia haïnh thaâu nhieáp. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Laø do Töôûng tröø boû saéc vaø Giaûi thoaùt thöù nhaát- thöù hai thaâu nhieáp, nghóa laø khoâng thaáy thaân cuûa mình vaø khoâng thaáy gioøi boï-löûa chaùy, laø Töôûng tröø boû saéc; neáu khoâng thaáy thaân cuûa mình maø thaáy gioøi boï-löûa chaùy, laø Giaûi thoaùt thöù hai; neáu haõy

coøn thaáy thaân cuûa mình vaø cuõng thaáy gioøi boï- löûa chaùy, laø Giaûi thoaùt thöù nhaát. Coù Sö khaùc noùi: Hieån baøy veà ba caên thieän, nghóa laø khoâng thaáy thaân cuûa mình vaø khoâng thaáy gioøi boï-löûa chaùy, ñaây laø hieån baøy veà phaåm Thöôïng; neáu khoâng thaáy thaân cuûa mình maø thaáy gioøi boï-löûa chaùy, ñaây laø hieån baøy veà phaåm Trung; neáu haõy coøn thaáy thaân cuûa mình vaø cuõng thaáy gioøi boï-löûa chaùy, ñaây laø hieån baøy veà phaåm Haï.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.